

1. Чи вважаєте ви ефективними нинішні перемовини у Нормандському форматі щодо окупованих територій Донецької та Луганської областей? Що треба зробити, або що має відбутися для того, щоб президент Путін погодився на розміщення миротворців ООН по усій території окупованого Донбасу?

Звісно ж вони не достатньо ефективні. Але якою є альтернатива? Я можу лише звернутися із закликом до всіх сторін інвестувати свої сили в цей процес. Щоправда переговори в рамках Мінського процесу не є вирішенням, але інструментом для збереження постійного контролю над кривавими зіткненнями на сході України та запобігання ще більшому вибухові насилля та розширенню конфлікту. Анексія Криму з боку Росії та відкритий конфлікт на сході України в цілому заподіяли величезну шкоду європейському мирному порядку. Мінський процес- це важливий інструмент для максимально можливої мінімізації цієї шкоди. Яким би трагічним і гірким цей конфлікт не був, я не полишаю надії на те, що в рамках Мінських переговорів ще можна буде досягнути прогресу.

На посаді міністра закордонних справ Німеччини я впродовж кількох років докладав зусиль для просування вперед на шляху до вирішення, у своїй новій ролі Федерального президента я звичайно ж перестав бути частиною переговорного процесу. Та все ж майбутнє України близьке моєму серцю. Під час мого візиту до Києва і Львова для мене важливо насамперед супроводжувати та заохочувати українців на їхньому шляху до перетворень і реформ. Ваша країна потребує сильних і незалежних інституцій. Їй потрібна конструктивна політична культура. Конфлікт не робить цю справу більш простою, але й не робить її неможливою. Саме з огляду на конфлікт ці завдання стають ще більш значимими. Завдяки мужності своїх людей Україна вирушила в дорогу до майбутнього, котре має принести людям більше свободи, більше можливостей і зменшити корупцію та свавілля. Німеччина хоче бути добрим партнером вашої країни на цьому шляху. Проте вирішальні кроки повинні бути зроблені тут.

2. Як ви оцінюєте актуальні відносини між Німеччиною та Росією? Чи задоволені ви ними?

Ніхто не може бути задоволений станом відносин між Росією й Німеччиною або Росією і Європою. Анексія Криму всупереч міжнародному праву та дії Росії у Східній Україні звісно ж серйозно ускладнюють і наші стосунки з Росією. Ми бажали б кращих відносин з Росією. Але Росія сьогодні схиляється у визначенні свого майбутнього більше до відмежування від Заходу, аніж до співпраці з ним. Та все ж Росія залишається непорушним сусідом Європи – і передовсім також і сусідом України. Тому наша відповідь на політику Росії не може полягати лише у відмежуванні й замкнутості. Той, хто прагне не лише скаржитися на минуле, а й дивитися у майбутнє, якраз і у важкі часи повинен шукати діалогу. Він не дає гарантії на покращення. Ясно лише те, що мовчання підвищує ризики і не несе жодних нових варіантів вирішення. Останні переговори Федерального уряду Німеччини в Москві й Сочі слугували саме точному вивченню цієї можливості.

3. Чого ви очікуєте від нового президентського терміну Володимира Путіна? Чого слід очікувати Німеччині та Україні?

Для мене важливо, щоб ми дивилися на відносини між Україною й Німеччиною не лише виключно крізь призму конфлікту з Росією. Приводом для мого візиту став Німецько-Український рік мов. 700 тисяч людей в Україні вчать німецьку мову, понад тисяча німецьких фірм наразі працюють тут у країні. Я хочу високо оцінити цю динаміку і по можливості посилити її. Таке плетиво зв'язків з Європою поступово змінить Україну. Точно так як подорожування без віз, котре несе нині багатьом українцям нові можливості для ще більш активного та простішого ніж досі знайомства з іншими європейськими державами. Нам варто помістити в центр політичної уваги внутрішню трансформацію України. Уряд Німеччини та наші партнери в ЄС вклали чимало політичної енергії й багато ресурсів, аби полегшити Україні болісний та важкий

процес адаптації. Багато чого просувається добре. Але ми не без відчуття тривоги бачимо, що у боротьбі з корупцією та реформуванням судочинства існують і намагання радше натиснути на гальма.

4. Чи вбачаєте ви ризики для Європи у розбудові Північного потоку? Не таємниця, що росіяни досить часто використовують нафту та газ не як ресурс торгівлі, а як привід до політичного шантажу.

Я знаю – в тому числі й із розмов з українськими відповідальними особами -, що на цей проект в Україні дивляться дуже критично. Ми не залишили це поза нашою увагою, а всерйоз сприйняли стурбованість України можливим її повним виключенням з процесу транспортування російського газу із Сходу на Захід. Тому як нинішній, так і попередній уряд намагається або намагався віднайти вирішення, яке покликане забезпечити транзит газу через Україну і в майбутньому. До цих переговорів долучиться також і Європейська Комісія.

5. Як ви оцінюєте анти-іммігрантські настрої у Європі та особливо у Німеччині? Чи вдається більшості населення залишатися на позиціях толерантності? Чи знаходять підтримку праворадикальні течії?

Ставлення до втікачів і міграції є однією із найважливіших тем у німецькому суспільстві. В Україні відомі схожі проблеми, відколи бої на сході змусили людей перебиратися в інші частини країни. Для подальшого розвитку у Німеччині вирішальними, з моєї точки зору, є дві речі: з одного боку, вирішення практичних проблем, які виникли, наприклад, у багатьох громад через те, що вони прийняли велику кількість біженців. З іншого боку, важливо чітко бачити різницю між тими, хто тривалий час або постійно залишатиметься у Німеччині й тими, хто не може отримати статусу перебування в країні як політично переслідувана особа або як біженець. При цьому ясно одне: чинність права та утвердження верховенства права є гарантією внутрішнього миру в Німеччині.

6. Від початку президентства Дональда Трампа, якого ви, до речі, назвали «проповідником ворожнечі» політичні та економічні відносини між ЄС та США значно ускладнилися. Як ви оцінюєте їх актуальний стан на тлі нового кола американських санкцій та виходу США з угод щодо Ірану?

Ми, німці завдячуємо американцям надзвичайно багато. Наша безпека й досі гарантується США у складі Північноатлантичного союзу. Та все ж є привід для занепокоєння щодо стану наших партнерських відносин. Не через окремі відмінності у думках, вони були між нами й раніше. Сьогодні мова йде про питання, чи ми залишаємося стратегічно пов'язаними між собою і партнером один для одного, в якому можна покладатися у першу чергу. Не лише розірвання ядерної угоди з Іраном, а й спосіб, у який ухвалювалося це рішення, ставить це під сумнів. Америка, котра розуміє світ як арену конкуруючих між собою національних держав, на якій кожен прагне отримати для себе максимальний зиск, ставить під питання підвалини німецької і європейської зовнішньої політики. Пов'язана з цим відмова від міжнародного порядку на основі правил та сильного мультилатералізму має дати поштовх до таких самих роздумів і в Україні.